

ABSTRACTS

PLENARFÖRELÄSNINGAR

Om logopediska samtal och verksamheter

Jan Anward

Med utgångspunkt i två exempel vill jag visa hur en samtalsanalytiskt orienterad forskning kan tolka logopediska samtal på ett både teoretiskt intressant och kliniskt / terapeutiskt relevant sätt.

Jag börjar med en presentation av den klassiska samtalsanalysens redskap, för att sedan vidga perspektivet.

Researching psychotherapy as social interaction

Anssi Peräkylä

The presentation will offer an overview of the directions of psychotherapy research. It will also discuss the possibilities of micro-interactional research in this field, through presenting as an example some results from a conversation analytical study on psychoanalysis.

There are two basic types of research on psychotherapy: one focussing on the *outcome* of therapy and the other focussing on *psychotherapy process*. Outcome research seeks to measure the consequences of different types of therapies in terms of symptom reduction or social and psychological functioning of the patient. Process research seeks to describe *how* therapies work. In *psychologically oriented* process research, the mental processes in the patient are described, whereas *interactional* process research focusses on the patterns of interaction between the therapists and the patients. Finally, interactional process research can be divided in two approaches: *longitudinal* interaction research seeks to demonstrate the change of patterns of therapist-patient interaction during therapy, whereas *micro-interactional*

process research seeks to describe specific practices of interaction that are characteristic for psychotherapy.

As an example of micro-interactional process research, an ongoing conversation analytical project on psychoanalysis will be discussed. 60 psychoanalytic sessions from three analyst-patient dyads were tape recorded in the year 1999. Initial findings about the delivery and reception of interpretations will be presented. It will be shown how the interpretations are systematically prepared for in the interaction that precedes them, and how the patients can resist the interpretations in indirect ways. In conclusion, the need to combine the concerns of micro-interactional process research with those of outcome research will be discussed.

ANMÄLDA FÖREDRAG

Självutveckling hos barn med grav språkstörning

Päivikki Aarne och Ing-Mari Tallberg

Huvudsyftet med studien är att belysa självutveckling genom att undersöka hur detta yttrar sig i kommunikativt beteende hos förskolebarn med grav språkstörning. Då intersubjektiv relateringsförmåga anses ge viktiga förutsättningar för språktillägnande är det angeläget att se hur denna aspekt av självutveckling ser ut hos barn med avvikelser i sin språkliga utveckling. Den operationella definitionen av självutveckling som används i studien är således intersubjektiv relateringsförmåga bestående av tre ”delförmågor”; 1) förmåga att dela uppmärksamhetsfokus, 2) förmåga till intentionell kommunikation samt 3) förmåga att dela känslomässiga tillstånd.

Utveckling av både ickeverbala och verbala kommunikationsförmågor hos barn påverkas av en rad faktorer; från medfödda förutsättningar till dynamiken i familjens samspelelmönster. Barn med språkstörning uppvisar ibland även svårigheter som pekar mot andra utvecklingsområden. Intersubjektiv relateringsförmåga och de ickeverbala kommunikativa förmågor som ingår i denna är ett sådant utvecklingsområde.

I logopedisk barnspråksforskning har faktorer med anknytning till barns personlighetsutveckling inte studerats empiriskt. Denna studie är ett försök att pröva en metod för undersökning av ickeverbal kommunikativ förmåga i gränsområdet mellan psykologi och logopedi.

Pengarna tillbaka, förstår du

– Om att argumentera med begränsat ordförråd

Elisabeth Ahlsén

Hur klarar man att argumentera, när man har starkt begränsad tillgång till ord? Denna studie behandlar hur två personer med stora språkliga problem klarar sig i rollspelet ”Den krympta tröjan”, som innebär att man argumenterar i en spelad situation, där man som kund vill ha pengarna tillbaka för en tröja man köpt som sedan krympt i tvätten.

Försökspersonerna är en vuxen andraspråksinlärare av svenska med spanska som förstaspråk och en Wernicke-afatiker.

Några av de frågor som behandlas är:

- Hur begränsas argumentationen av brist på ord och grammatik?
- Givet begränsningar i ord och grammatik, hur klara man sina bidrag?
- Hur används gester och handlingar?
- Hur lyckas man stå på sig?
- Hur starkt kan inflytandet från personlighet och kulturell och social bakgrund vara på förmågan att argumentera?

Språk och interaktion i finlandssvenska chattsamtal

Jonna Ahti

Chattandet är en ny elektronisk kommunikationsform vars betydelse för bruket av skrivet och talat språk är oklar. Största delen av den forskning som hittills har bedrivits om chattspråk har gällt engelskt material (t.ex. Crystal 2001). Relativt mycket forskning har de senaste åren bedrivits om svenskt talat ungdomsspråk (t.ex. Kotsinas et al. 1997) men ungdomars (utanför skolan) fritt producerade texter har studerats i mindre utsträckning. De studier som behandlar datorbaserad kommunikation på svenska anlägger dock inte något interaktionellt perspektiv på denna kommunikationsform (Hård af Segerstad 2002, Karlsson 2002). Generellt kan sägas att funktionellt och interaktionellt inriktad forskning om chattspråk är i sin början och detta gäller i högsta grad finlandssvenskt chattspråk.

I mitt föredrag kommer jag att behandla en del interaktiva drag i en finlandssvensk diskussionskanal på Internet. Att *chatta* (eng. småprata) har blivit populärt speciellt bland ungdomar. Man uttrycker sig skriftligt med hjälp av datorer; t.ex. miner och gester kan dock formas med hjälp av tangentbordet (t.ex. smilisar :-). Werry (1996) beskriver chattandet som ”written spoken discourse”, dvs. skriven talad diskurs. Det är detta förhållandet mellan talad och skrivet språk jag är intresserad av. Jag kommer att presentera vissa interaktionella drag som finns i vanliga ansikte-mot-ansikte-samtal, men som i chattkanaler uttryckas på ett särskilt sätt. Sådana drag är t.ex. handlingsmarkörer, hänvisning till tidigare inlägg och icke-verbala drag.

Referenser

- Crystal, David 2001: *Language and the Internet*. Cambridge University Press.
- Hård af Segerstad, Ylva 2002: *Use and Adaptation of Written Language to the Conditions of Computer-Mediated Communication*. Department of Linguistics. Göteborg University.
- Karlsson, Anna-Malin 2002: *Skriftbruk i förändring: en semiotisk studie av den personliga hemsidan*. *Stockholm studies in Scandinavian philology. New series*; 25.
- Kotsinas, Ulla-Britt, Stenström, Anna-Britt, Karlsson, Anna-Malin (utg.) 1997: *Ungdomsspråk i Norden: föredrag från ett symposium. MINS*; Meddelanden från Institutionen för nordiska språk vid Stockholms universitet; 43.
- Werry, Christopher C. 1996: *Linguistic and Interactional features of Internet Relay Chat. I: Herring, Susan C. (ed.): Computer-Mediated Communication: linguistic, social and cross-cultural perspectives. Pragmatics & Beyond. New series 39*. John Benjamins Publishing Company. Amsterdam/Philadelphia. S. 47-63.

Om att skapa en talspråskorpus i Sydafrika

Jens Allwood

Föredraget behandlar upprättandet av en talspråskorpus omfattande de inhemska språken i Sydafrika.

Identificering af børn med pragmatiske sprogvanskeligheder

Karin Andersson, Karina Barfod, Anne Skovbjerg Poulsen och Karin Westman

Pragmatisk språkstörning innebär svårigheter att använda språket i ett socialt samspel. Kliniskt kan det vara svårt att identifiera barn med pragmatisk språkstörning eftersom barnets svårigheter ofta varierar beroende på i vilken situation det befinner sig. Formella test är därför av begränsad nytta när det gäller att identifiera pragmatiska problem. Professor Dorothy Bishop, University of Oxford, har utvecklat en enkät för bedömning av barns kommunikation, Children's Communication Checklist (CCC) (Bishop 1998). Syftet med enkäten är att bedöma barnets kommunikativa beteenden genom att försöka fånga de intryck barnet gör på de personer som dagligen träffar barnet. Vid institutionen för logopedi och foniatri, Lunds universitet, utfördes en översättning och undersökning av CCC under läsåret 01-02 inom ramen för en magisteravhandling i logopedi (Andersson och Westman 2002). Reliabilitet och validitet av den svenska översättningen av CCC undersöktes. Parallellt med den svenska studien gjordes en liknande undersökning vid Köpenhamns universitet (Barfod & Poulsen 2002), där den danska översättningens reliabilitet och validitet undersöktes.

Utifrån de båda studierna drogs slutsatsen att CCC-enkäten är ett reliabelt instrument för att fånga kommunikativa och språkliga svårigheter som kan vara svåra att identifiera med traditionella tal- och språkbedömningar. CCC-enkätens validitet kunde dock inte beräknas eftersom variansen, d v s spridningen i poäng, för barnen med normal språkutveckling var mycket liten.

Språkstörning ur ett dialogiskt perspektiv

Studier av olika interventionskontexter

Barbro Bruce, Kristina Hansson och Ulrika Nettelblatt

I ett nystartat projekt kommer vi att undersöka interaktionen i olika dialoger där den ena samtalspartnern är ett barn med språkstörning. Vi spelar in dialoger i två olika typer av kontexter som båda representerar två vanliga interventionsmetoder för barn med språkstörning. Den ena kontexten är individuell språkträning hos logoped. Här kontrasterar vi två olika aktiviteter: ett samtal med det allmänna syftet att få barnet att tala (konversation) och en session där man fokuserar på att träna en grammatisk struktur som barnet har problem med (träningsssekvenser). Vi kommer att jämföra de båda typerna av dialoger vad gäller dynamik, koherens och dominansförhållanden i interaktionen. Vi kommer också att identifiera vilka olika typer av strategier logopederna använder för att elicitera och träna grammatiska strukturer. Den andra kontexten är placering i integrerad grupp på förskola. Detta representeras av två samtal; ett med ett jämnårigt barn och ett med ett yngre barn på ungefär samma språkliga nivå som barnet med språkstörning. Även här kommer vi att jämföra olika aspekter av interaktionen i de båda dialogerna. De olika dialogerna kommer också att analyseras med avseende på egenskaper i språkproduktionen från barnen med språkstörning för att kunna identifiera om detta påverkas av vem som är samtalspartner resp. syftet med dialogen.

Citatbrug i tre generationer

Rikke Buch Nielsen og Marianne Rathje

Vi sammenligner tre generationers brug af citater i deres mundtlige interaktion: unge (13-17 år), midaldrende (33-47 år) og ældre (68-78 år). Undersøgelsen omfatter udelukkende kvinder.

Et citat kan fx være: (...) så sagde jeg så “ja ja men det vil jeg da godt”.

Vores fokus er at undersøge og sammenligne ældres brug af citater med midaldrendes og unges. Undersøgelsen baserer vi på nyt materiale, samtidig med at vi forholder os til tidligere undersøgelser vi har foretaget af unges og midaldrendes citatbrug.

Desuden undersøger vi hvorvidt de forskellige generationer ændrer deres sprog når de taler med en fra en anden generation (akkommodation). Således omfatter analys materialet både samtaler mellem personer fra samme generation og samtaler på tværs af generationerne.

De hidtidige resultater, dvs. forskellen på de unge og de midaldrendes citatbrug:

- De unge har i højere grad end de midaldrende tendens til at demonstrere i stedet for at forklare når de kommunikerer. De unge benytter sig i høj grad af iscenesættelse/dramatisering. Det er i den forbindelse de bruger citater.
- De unge markerer citaterne mindre tydeligt og mindre direkte end de midaldrende.
- De unge bruger pragmatikaliserede småord som citatmarkering i højere grad end midaldrende.
- Interjektioner som indledere til citater har vist sig at være en hyppigt brugt markeringsteknik af begge grupper.
- Unge citerer i højere grad tale, mens midaldrende citerer tanker. Det har stor indflydelse både på indholdet af citaterne og på deres markering. Udtrykket kommer til at virke mere levende og dramatisk når man citerer tale.

Det er således disse resultater vi stiller de ældres citatbrug op overfor. Analysen munder ud i en diskussion af hvorvidt det er de midaldrendes sprog der er normen – dvs. den de øvrige grupper afviger fra – eller om de unges sprog alene afviger fra de øvrige generationers. Hvis det sidste er tilfældet, bekræfter det den gængse opfattelse af unge som (bevidste) normbrydere.

Dei nordiske språka er symmetriske tonespråk

Jostein Budal

- Eg tek utgangspunkt i norsk, og i boka mi "Fem tonar". Nettsider: www.symmetritonespraak.no.
- Meining som eit sentralt ord når ein skal døma om bruk av taletonar i eit språk.
- Taledøme som próvar gjennomført leksikalsk bruk av taletonar i alt me seier.
- Tonar for einstavingsord og i tonemønster.
- Stavingar som byggjesteinar i tonemønster.
- Tonemåtar for tonelag. Bruk av talemålet i form av framtoning – tydeleggjering ved aktivering – skildring – tonesprang.
- Bruk av symmetritonar.
- Nokre ord om intonasjon.
- Nokre ord om dialektar og bruk av tonar.
- Nokre døme ifrå dansk.
- Praktriske konsekvensar.

”Den har ju Harry Potter-medicin!”
Lugnande bildspråk och klassisk argumentation för tandvårdsrädda barnpatienter

Gunilla Byrman

I detta föredrag fokuserar jag på hur ett tandvårdsteam med specialistutbildning språkligt tar sig an en tandvårdsrädd barnpatient. Studien illustrerar hur vårdteamet med hjälp av metaforik hämtad från patientens vardag får henne att samarbeta under vårdpasset.

Förutom detta vill jag också visa hur innehåll och form generellt kan se ut i en behandling hos tandläkaren: vilka faser ett tandläkarbesök innehåller, hur de inblandade samtalar och vilka talhandlingar som förekommer under en behandling.

Materialet består av 25 vårdssamtal inspelade hos ett vårdteam, som jag har följt vid tre tillfällen (två 2002 och ett 2003), på Folk tandvården, S:t Laurentii gatan i Lund.

Studien ingår i en större undersökning, där syftet är att studera hur personal och patienter interagerar, främst språkligt, under tandvårdspass. Tanken med projektet är att kartlägga hur patienter och personal talar med varandra och med vilket resultat. Detta ska leda till ökad kunskap om samtal inom vården för både språkvetare och tandvårdspersonal som kan lära sig om dessa institutionaliserade samtal.

Exempel som retoriska verktyg

Jana Holšánová & David Wästerfors

I vardagssamtal ger samtalsdeltagare ofta exempel som stöd för sin argumentation. I vår presentation reflekterar vi kring vad som händer när samtalspartners exemplifierar sina tankegångar: Vi visar hur exempel markeras och används av talare samt hur de behandlas av de andra samtalsdeltagarna. Till grund för vår analys ligger en fokusgrupp-intervju med en grupp svenska studenter som diskuterar sin nyligen genomförda resa till Warszawa. Samtalstypen är 'samtal om de andra'.

Turtillägg – vad är de och vad gör de? Typ.

Håkan Landqvist

Inom ramen för projektet *Samtalsspråkets grammatik* (GRIS) undersöker jag s.k. turtillägg, dvs. ”delar av tal som adderats till turer som redan förts till en punkt där de syntaktiskt och prosodiskt kunde vara fullbordade” (Eriksson 2002:6). Turtillägg används som en resurs i samtal för att hantera såväl interaktionella som kognitiva problem (se Eriksson 2002). Mitt material består av såväl institutionella samtal (bl.a. samtal till Giftinformationscentralen) som privata samtal (naturligt förekommande privata telefonsamtal och naturligt förekommande gruppsamtal).

Efter en inledande diskussion om och definition av företeelsen turtillägg kommer jag att behandla hur turtillägg och angränsande konstruktioner används i olika typer av samtal (privata och institutionella) i mitt material. Jag kommer även att urskilja olika syntaktiska typer av turtillägg och redogöra för ev. skillnader i användningen dem emellan.

Referenser

Eriksson, Mats. 2002. Syntaxens sociala sida – en inledande diskussion av turtillägg i samtal. I: *Språk och stil* 11 NF, 2001. S. 5–24.

Hur påverkar Hanen föräldraprogram mammors språk och samspel

Marion Lieberman

Fokus för studien är en föräldrainriktad interventionsmetod, Hanen föräldraprogram, som utvecklades i Kanada på 1980-talet. Metoden innebär en kombination av gruppverksamhet och individuella samtal för föräldrar till barn med språkstörning. Videoinspelningar av lekstunder med förälder och barn används. De grundläggande komponenterna i programmet är strategier för föräldrar att befrämja samspel hos sina barn samt att vara språklig modell på en, för det enskilda barnet, anpassad nivå.

Dialoger mellan tre mammor och deras barn med expressiv språkstörning spelades in vid tre tillfällen, innan, under och efter programmet. Mammornas bidrag till samtalen analyserades med avseende på språklig form och samspel. Barnens bidrag analyserades med avseende på språklig form. Även förhållandet mellan utfallet av variablerna för mammorna och deras uppfattning om programmet undersöktes. Inga entydiga resultat framkom, men resultaten visade på positiv förändring hos både barn och föräldrar. Det fanns en tendens hos mammorna att minska sin språkliga komplexitet (MLU) samt att öka talmängden. Samspels-variablerna förändrades för mammorna, dock på varierande sätt. Mammorna upplevde programmet som mycket positivt. Samband mellan den faktiska förändringen av deras samtalsstil och deras upplevelse av förändringen kunde visas. Sammantaget med resultaten av variablerna kan mammornas positiva utvärderingar visa att programmet har en god effekt. Det ömsesidiga förhållandet mellan mammans samtalsstil och barnets språkproduktion diskuteras utifrån resultaten. Vikten av fördjupade och riktade stödinsatser för föräldrar belyses kort.

Försegment eller försekvens? Frågeramar i institutionell interaktion

Camilla Lindholm & Jan Lindström

I vårt bidrag analyserar vi sådana inramande enheter som föregår en fråga och som vi i enlighet med detta kallar *frågeramar*. Ett exempel på denna företeelse utgörs av syntagmen *får ja fråga* i utdraget nedan:

```
(INK 6:16) LATMASK
1          P 6:      NÅ SÅ HE VA NU (.) när int dom hitta på nå annat fel
2          som ja hade så (0,3) hette den latmask (.) han sa rent
3          ut min läkare en #av läkarna# åt mej att de va latmask
4          (1,0)
5          P 6:      [[>de va de<]] jo ja glömmet de aldri
6          L 2:      [[.jo      ]]
7          (0,3)
->         L 2:      (.hh) får ja fråga v- v- (0,5) vem ställde den här
->         diagnosen då på sista dan (-)
10        (0,2)
11        P 6:      /de va doktor Rönnberg
```

Läkarens frågetur (r. 8–9) består av syntagmen *får ja fråga* och en frågeordsfråga (*vem ställde den här diagnosen då på sista dan (-)*). Syntagmen *får ja fråga* har formen av en direkt frågesats, men det är svårt att föreställa sig att den i detta sammanhang skulle kunna utgöra ett fristående frågeled. I stället tycks *får ja fråga* ha som uppgift att projicera en fortsättning och ge en orientering om den kommande språkhandlingen. Syntaktiskt och funktionellt liknar uttrycket således en typ av försegment till en inre, central del av en tur(konstruktionsenhet); jfr förfält till en inre sats. Själva frågeramen behöver dock inte ha formen av en fråga; t.ex. uttryck som *ja undrar* och *ja funderar* förekommer ofta i en frågeinramande funktion. Vårt intryck är att frågeramar är speciellt vanliga i, och således tydligen lämpade för, olika typer av institutionell interaktion.

Vår undersökning är ett bidrag både till en syntaktisk och en funktionell beskrivning av yttrandeinramande uttryck i svenskt samtalsspråk. Materialet för analysen utgörs av institutionella samtal (servicesamtal samt samtal mellan läkare och patient) inspelade både i Sverige och i Finland.

Referenser

- Lindholm, Camilla, 2003: Frågor i praktiken. Flerledade frågeturer i läkare–patientsamtal. (Studier i nordisk filologi 81.) Helsingfors.
- Lindström, Jan, 2002: Från satsschema till turschema? Förfältet i fokus. I: Språk & Stil 11 (2001). S. 25–80.

Experimentell samtalsforskning

Hans-Olof Lisper

Jag i 25 år tränat människor att samtala, samtalsmetod, och förutsätter då att det finns bra och dåliga sätt att samtala på. Det gäller sedan att lära eleverna att använda de bra sätten. För att modellen ska fungera måste "alla" reagera på samma sätt på bra och dåliga sätt. I själva verken är effekten så tydlig att man i ett visst samtal kan visa på skillnaden. Detta bygger naturligtvis på min intuitiva känsla för vad som är bra, och kanske eleverna sedan suggereras till "rätt" upplevelse. Detta är dock ett socialpsykologiskt experimentellt sätt att resonera på, där $n=1$ gäller. Den tydliga effekten är kanske är orsaken till att det finns så få experiment kring effekten av formuleringar. Vad jag visar är resultatet från några experiment kring enkla formuleringar, med stora effekter.

När läkaren och patienten talar samtidigt

Anne-Marie Londen

Det mest uppmärksammade draget i institutionella samtal torde vara den dominerande och asymmetriska frågestrukturen. I läkarkonsultationer t.ex. drivs samtalet i stor utsträckning framåt av läkarens frågor. Såsom Camilla Lindholm konstaterar i sin färska doktorsavhandling har emellertid många studier av frågor i läkarsamtal inte beaktat att verksamheten att ”ställa en fråga och få den besvarad utgör ett kommunikativt projekt, som genomförs i samarbete mellan parterna” (Lindholm 2003:17).

I mitt föredrag vill jag diskutera en specifik företeelse, nämligen den då läkaren och patienten under en kortare eller längre tid talar samtidigt. Enligt observationerna i Sacks et al. (1974: 700-701) gällande vardagliga samtal sker övergången från en talare till en annan vanligen smidigt, utan avbrott och utan långvarigt överlappande tal. Jag är intresserad av sådana fall då patienten kommer in under läkarens pågående frågetur. Frågor jag ställer är bl.a. följande: Av vilken typ är läkarens (projicerade) frågetur? På vilken punkt i yttrandet tar eller försöker patienten ta turen? Hur går samtalet vidare?

Referenser

- Lindholm, Camilla, 2003: Frågor i praktiken. Flerledade frågeturer i läkare-patientsamtal. (Studier i nordisk filologi 81.) Helsingfors.
- Sacks, Harvey, Schegloff, Emanuel A. & Jefferson, Gail, 1974: A simplest systematics for the organization of turn-taking in conversation. I: *Language* 50. S. 696-735.

Doing learning - on the use of repair in physiotherapy interaction

Cathrin Martin och Fritjof Sahlström

A central focus in physiotherapy practice is patients' learning. The aim of this paper is to develop and discuss a method for studying learning as an interactional accomplishment. The point of departure is that learning is interactionally and situationally constituted, and made visible as changes in participation. In the paper, participation in interaction is studied within a conversation analysis (CA) framework. CA provides a participation perspective on interaction as well as a set of useful tools for analysing the organization of participation within situated interaction. The data material for the analysis consists of longitudinal video recordings made in authentic physiotherapist-patient encounters. The progression and change in understanding and formation of correct movement behaviour is captured through a detailed analysis of the everyday practices through which physiotherapists and patients in interaction build their actions and activities with the use of talk, gesture and tactile resources. The results of the study show that a change in participation can be made visible over time through capturing changes in the repair organization participants use in order to resolve troubles with understanding in how to skilfully accomplish the task at hand. In sum we see, we see a successive change for the patient from other- to self-initiated repair, and from other- to self-correction. Over time, the repair sequences are accomplished with substantially smaller participation resources. The results illuminate how learning can be understood as a social practice and achievement rather than as a transmission of knowledge.

Kroppskommunikation hos barn

Ann-Christin Månsson

Resultaten från en studie av kroppskommunikation hos språkstörda barn och normalspråkiga barn kommer att presenteras. Ålder, fonologiska problem samt ordfinnandeproblem och hur de interagerar med olika kroppskommunikation är av intresse. De olika huvudkategorierna för studien är

- kropps rörelser
- huvudrörelser
- blickriktning
- ansiktsuttryck
- arm och handrörelser

Olika subkategorier som förekommer i barnens kroppskommunikation samt hur de korrelerar med fonologiska problem och ordfinnandeproblem i två olika situationer, i en benämningssituation samt i en spontantalsituation är det huvudsakliga temat i presentationen.

Other-Initiated Self-Repair in Foreign Language Talk-in-Interaction. On Unexpected and Expected Contributions to Talk

Charlotta Plejert

The paper investigates the function and interactional relevance of other-initiated self-repair in a discussion task carried out by dyads of non-native and native speakers of English. Analyses were conducted from the point of departure that each conversation is a unique interactional event where participants' mother tongue is but one factor affecting the occurrence of repair. Focus is not on language learning prospects as proposed by second language acquisition research. Whereas such studies commonly investigate non-native speakers at a beginning or intermediate level of language use, this study contributes with analyses of advanced foreign language users. The methodology employed is conversation analysis. In this study it is shown that other-initiations occur in environments where the trouble source turn is perceived by a participant as "unexpected" in relation to discourse coherence, cohesion and communicative activities. These findings conform to studies of other-initiated self-repair in native English casual conversation. A limited number of other-initiations are attributed to the non-native speakers' level of language knowledge. Such repair is found in environments where preceding turns are associated with agreement. To repair, interlocutors draw from expertise associated with nativeness, from a linguistic as well as a cultural perspective.

Samtaleledelse og positiv makt

Görl Thomassen

”Den moderne makten er ikke først og fremst undertrykkende og massiv, men produktiv og omskiftelig: Den skaper nytt, den etablerer ny kunnskap og nye forestillinger – i mest grunnleggende forstand forestillingen om mennesket” (Sandmo 1999:94).

Innafor studier i konversasjonsanalyse og etnometodologi, blir makt fortrinnsvis viet oppmerksomhet først i etterkant av det analytiske arbeidet og ikke som en integrert del av analysene. Mitt utgangspunkt for dette essayet er at jeg som etnometodologisk orientert språkforsker savner at makt blir forstått som en *samspillsdimensjon* som kommer til uttrykk i klassisk analytiske kategorier som f eks turtaking og organisering av samtalerommet, og at makt forstås både som et produkt og en prosess av sosial interaksjon. Jeg skal i dette innlegget ha to fokus på makt. Makt forstått som positiv og produktiv, og makt sett i relasjon til turskiftepunkt (TRP), samtalerom og det å ta den andres perspektiv i samtalen. I diskusjonen av disse skal jeg utlede begrepet den ledete samtalen. I dette innlegget vil jeg kort illustrere hvordan makt- og kunnskapsaspekter kan være sentrale og drivende dimensjoner i den interaksjonelle dynamikken. Jeg vil med dette også utfordre tanken om at profesjonell dominans og asymmetri er ensbetydende med maktmisbruk eller såkalt negativ makt.

Barn med hörselskada interagerar med normalhörande jämnåriga

Presentation av en planerad studie

Ursula Willstedt-Svensson, Kristina Hansson och Birgitta Sahlén

I ett planerat projekt avser vi att undersöka egenskaper hos interaktionen i dialoger där den ena deltagaren är ett barn med mild/måttlig hörselnedsättning eller ett barn med cochleaimplantat (CI). Ett CI är ett hjälpmedel som genom elektrisk stimulering av hörselnerven ger gravt hörselskadade och döva barn en möjlighet att höra och därmed förutsättningar för att utveckla talspråk.

Syftet med undersökningen är att undersöka hur interaktionen påverkas av:

- a) talförståelse och talförståelighet hos barnet med CI
- b) om samtalet utspelar sig inom ramen för en s.k. referential communication task eller om det är ett mera fritt samtal om en film som båda barnen sett

Dialogerna kommer att nedtecknas ortografiskt och interaktionen analyseras bl.a. med hjälp av s.k. Initiativ-Respons analys. Resultaten av studien ska kunna bidra till ökad kunskap om vad som utgör gynnsamma resp. ogynnsamma samtalsbetingelser för barn med CI.